

Zien en gezien worden

Ledevaartkerk Chaam i.s.m. RCN-camping De Flaasbloem, 25 augustus 2019

Schriftlezing: Marcus 8:22-26

Inleiding

De afgelopen weken ging het hier op de Flaasbloem in de diensten steeds over delen. Allerlei vormen van delen. Vandaag wil ik het met u hebben over het delen van licht. En dan eens niet op de manier waarop we kaarslicht delen. Natuurlijk is dat een mooi beeld: als je kaarsvlammetjes deelt wordt het licht alleen maar meer: licht delen is licht vermenigvuldigen.

Het blijft een mooi beeld. Licht hebben we nodig om elkaar te zien. Om met elkaar te delen wat we kunnen zien. En om elkaar te kunnen zien, ieder zoals hij of zij is. Dat is waar het vanmorgen over gaat. We lezen een fragment uit Marcus 8. Zojuist hebben de leerlingen samen met een grote mensenmenigte gegeten van zeven broden en wat vis. Je zou het een inkijkje in Gods Koninkrijk kunnen noemen. Zoveel mensen die samen delen. Maar de leerlingen begrijpen het niet. Vervolgens trekken ze verder. Daar begint de lezing van vandaag.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus, lieve mensen,

Licht in onze ogen! Het is één van de namen waarmee de Eeuwige wordt aangeropen. Als alles duister is, is God als een licht dat nooit meer dooft. De nacht licht op als de dag, duisternis is als het licht. In mijn ogen is dat één van de mooiste verzen uit de Bijbel. Zo bezingt Psalm 139 dit Licht: Hoe donker de wereld om ons heen ook kan zijn, God zet ons in het licht, God *ziet* ons in het licht.

Licht in onze ogen! In die rol komen we Jezus tegen in het verhaal dat we vanmorgen lazen. Hij geeft licht in de ogen van een mens die niet kan zien. Je zou kunnen zeggen dat Jezus deelt van het licht dat hij heeft. Het is een nogal merkwaardig verhaal dat de evangelist Marcus hier vertelt. Niet de blinde zelf, maar zijn dorpsgenoten vragen om zijn genezing. Blijkbaar hebben ze deze blinde man niet geaccepteerd zoals hij is. Ze zien alleen nog maar zijn blindheid en dat moet verholpen worden. En in Jezus zien ze de wonderdoener die alles heel kan maken. Wie is er nu werkelijk blind, vraag je je dan af. Misschien wel juist die dorpelingen, die zien wat ze willen zien. Aan de blinde man zelf wordt niets gevraagd. Misschien heeft hij wel helemaal geen last van zijn blindheid.

Even terzijde: ik denk aan wat Maxim Februari afgelopen zondag zei over hoe problemen ervaren kunnen worden. Dit naar aanleiding van een documentaire over een probleemwijk. De bewoners zelf ervaren het probleem niet; het zijn de bestuurders die problemen zien. Maxim Februari moest denken aan een fragment uit Pippi Langkous. De altijd recalcitrante Pippi komt een apotheek binnen naar aanleiding van een advertentie voor een middel tegen sproeten. Hebt u last van sproeten?

"Nee", zegt Pippi, "volstrekt niet."

"Maar kind, je zit er helemaal onder!" antwoord de apotheker.

"Inderdaad", zegt Pippi, "maar ik heb er geen last van!"

Voor wie is het dan eigenlijk een probleem? De blindheid lijkt hier vooral een probleem voor de dorpelingen.

Maar goed, Jezus speelt, zoals zo vaak, het spelletje niet mee. Meteen maakt hij de blinde los van zijn dorpsgenoten. Hij pakt hem bij de hand en neemt hem mee, weg van het dorp. Alsof hij duidelijk wil maken dat hij deze man wél ziet zoals hij is. In een heel intiem gebaar, met zijn eigen spuug, probeert hij hem te genezen. Voor onze oren klinkt dat misschien een beetje vies, maar aan spuug werd geneeskraft toegeschreven in die tijd. Misschien verbaast het ons dat de genezing niet meteen lukt. Maar zijn wij dan niet net als de dorpelingen, die in Jezus een bovenmenselijke wonderdoener willen zien. Wat ik in dit verhaal juist zo mooi vind is zijn medemenselijkheid. Jezus en de blinde man zijn met z'n tweeën even buiten het dorp, samen proberen ze iets te bereiken. Namelijk dat de man weer gaat zien.

"Zie je al iets?" vraagt Jezus dan. Er klinkt betrokkenheid in door. Is het gelukt, heeft het geholpen, zijn we samen verder gekomen? De man knippert eens met zijn ogen, het is nog onwennig. Hij ziet inderdaad iets, maar nog niet scherp. De mensen lijken wel bomen. Contouren kan hij zien. Bomen, zoals de rechtvaardige mens van Psalm 1, geplant aan stromend water, prachtig in bloei, vrucht dragend op zijn tijd. Maar deze bomen zijn niet geworteld, ze lopen rond. Misschien zijn deze bomen wel ziende blind. Zoals de dorpelingen die in hun dorpsgenoot alleen zijn blinde ogen zien. Jezus legt opnieuw zijn handen op de ogen van de blinde. Opnieuw een intiem gebaar, maar deze keer zonder spuug. Nu doet de man zijn ogen wijd open en hij kan zien! Hij kan helder zien. Hij heeft het licht in de ogen teruggevonden. Tenslotte geeft hij de man een waarschuwing mee. Ga niet terug naar het dorp. De mensen daar begrijpen het toch niet. Die willen een kunstje zien, die zijn niet geïnteresseerd in de genezen mens.

Als Jezus geen wonderdokter is, hoe moeten we de genezingen dan wel zien? Het lijkt me goed eens te kijken hóe Marcus het verhaal vertelt. Dit genezingsverhaal volgt op de tweede broodvermenigvuldiging. Het lijkt erop dat Marcus het verhaal expres nog eens opnieuw vertelt, waarin eigenlijk alleen de details een beetje anders zijn. Na de eerste broodvermenigvuldiging hebben de leerlingen het niet begrepen. "Ze waren niet tot inzicht gekomen door wat er met de broden was gebeurd." De evangelist beschrijft de leerlingen als hardleers. Ze zien het niet. Zelfs na de tweede keer hebben ze het inzicht nog niet gevonden. "Jullie hebben ogen, maar zien niet, jullie hebben oren, maar horen niet." Jezus heeft die hele hongerige mensenmassa verteld over Gods Rijk, Al die mensen die met elkaar brood en vis deelden, je zou het kunnen zien als inkijkje in Gods koningschap. Als heel even kunnen zien met Gods ogen. In licht dat schijnt op hoe God de mensenwereld bedoeld heeft. Een wereld waar geen honger is en geen verdriet. Een wereld van licht en van inzicht. Inzicht dat de leerlingen nog niet hebben. Blijkbaar hebben zij nog niet het Licht gezien.

Het verhaal over de broodvermenigvuldiging vertelt Marcus twee keer. Direct daarna volgt het verhaal over de genezing van een blinde. Hier gaat de genezing in twee stappen. Ook twee keer. De les die de leerlingen inzicht moet geven, ging immers ook in twee stappen. Maar waarom zijn de leerlingen dan zo hardleers? Het lijkt erop dat die menigte mensen het wel begrepen heeft. Zij zijn gevoed met het helende Woord en met het vruchtbare brood. En de blinde man heeft het ook begrepen. Hij ziet alles nu heel helder. Waarom de leerlingen dan niet? Het zou een stijlfiguur van de evangelist kunnen zijn. Wat hij met zijn evangelie wil bereiken is dat zijn luisteraars het Licht zien. Marcus zet de tegenstelling

zwaar aan. Leerlingen tegenover luisteraars. Zij snappen het niet, maar jullie, lezers, luisteraars, natuurlijk wel! Een beetje zoals het gaat met Jan Klaassen: hij ziet de boef nog niet, maar degenen die naar de poppenkast kijken hebben het al lang gezien. Jan Klaassen weet nog van niks, maar de kijkers snappen het wel. Dat effect gebruikt de evangelist. Want dat is wat Marcus met zijn evangelie wil bereiken: dat wij het snappen. Zo deelt Marcus het Licht van Jezus over generaties heen. Het Licht van Gods Koningschap van genezing, van heil en vrede. Niet als een onbereikbaar ver visioen, maar als een kracht die al gaande is. Ook al lijkt de werkelijkheid om ons heen soms donker en grauw, sprankjes van het Licht van Gods Rijk zijn er al te zien, als je maar weet waar je kijken moet, als je maar Licht in de ogen hebt. Dat is een inzicht dat niet als gebruiksaanwijzing mee te delen is. Het is meer iets als hoop op wat nog niet te zien is. Vertrouwen dat het Licht van Gods Koninkrijk schijnen zal, ook al lijkt het leven soms alleen maar donker.

Licht in het donker. Het is een kwestie van leren zien. Leren zien in Gods Licht. Elkaar leren zien in Gods Licht. Ik denk nog even aan Pippi Langkous. Zien we een vrolijke sproetenkop, of zien we een meisje met een huidprobleem? Verdient niet vooral de vrolijke sproetenkop in het licht te staan? In dat licht zien we niet een visueel gehandicapte, maar een mens die vertrouwen heeft in Gods Koningschap. Dat vertrouwen mogen we delen. Want Gods Licht blijft. Het Licht in onze ogen. Vriendelijk en veilig licht, als een mantel om ons heen geslagen.

Amen